

Улаанбаатарт: ӨНӨӨДӨР

УЛС ТӨР

МОНГОЛД ГАДААДЫН БАНКУУД
ОРЖ ИРЭХ ҮҮ

ДЭЛХИЙ

ЕЛИСЕЙН ОРДНЫ
ЭЗЭН ХЭН БОЛОХ ВЭ

II нүүрт

IV нүүрт

Дугаарын 60 мөр

Монголд багш
эмч нар л “хүн”
юу

Н.БАТЗАЯА

Монгол Улс эдүгээ гурван сая хол давсан хүн амтай болжээ. Үг нь эдгээр гурван сая гаруй иргэн Монгол Улсын Үндсэн хуульд заагдсанаар ижил тэгш эрх эдгэх ёстой. Гэвч сүүлийн үед тэгш эрх хэмээх энэ уг утгаа алдлаа. Нийгмийн хэсэг бүлэг салбарынханд зориулагдах эхлэсэн нь хэн бүхний нүдэнд илхэн. Тодруулад хэлбэл, Монгол Улсад эмч багш нараас бусад нь хүн биш болчихож. Улсаас явуулж буй бодлого шийдвэр багш, эмч нарт л зориулагдах нь элбэг. Хамгийн энгийн жишээ дурьдаад, 2014 оны нэгдүгээр сард Монголын багш, эмч нар үндэсний хэмжээнд жагсаал, цутгалаан орнуулсан нийгмийг хэсэг “савчулласан”.

Үргэлжлэл нь III нүүрт

Ж.ЭРДЭНЭБАТААР
АЖЛЫГ НЬ ХИЙЛГЭ

Ч.ЧУЛУУН

Ж.Эрдэнэбатыг Монгол Улсын

29 дэх Ерөнхий сайдар томилогдоход түүнийг “утсан хүүхэлдэй” гэх мэтчилэн элдэвэр хэлцгэсэн.

Зарим нь “Ж.Эрдэнэбат чинь надшиг Орост дээд сургууль төгсөөгүй юм байна. Худалдаа үйлдвэрийн

дээд сургууль чинь дээр үеийнхээр бол техникум шүү дээ. Нягтлан бодогч мэргэжилтэй хүн Ерөнхий

сайд болчихлоо гэж үү” гэх утга бүхий зүйлийг бичиж байв.

Үргэлжлэл нь III нүүрт

Хаягдлыг алт болгосон
нөхөрлөлүүд туршлага солилцов

Б.СҮМЬЯА

Ерөнхий сайдын ивээл дор зохион байгуулж буй “Байгаль хамгаалах нөхөрлөлүүдийн үндэсний II чуулган”ыг утсан “Байгальд элтэй бүтээгдэхүүн-2017” үзэсгэлэн худалдааны нээлт өнгөрсөн пүрэв гаргат Сүхбаатарын талбайд боллоо. Үзэсгэлэн нээж Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Д.Оюунхорол хэлсэн үгэндээ “Үзэсгэлэн худалдаагар нөхөрлөлүүдийнхээ үйл ажиллагааг сурталчлахаас гадна, харилсан бие бизнесээс суралцах, туршлагаас солилцох, хамтынажиллагаагаа оргожуулж боломжийг нь олготг байгаа юм. Мон нийслэллэлчүүдээ байгалийн цэвэр бүтээгдэхүүнээ сурталчлан таниулж, борлуулж ашиг орлоггоо нэмэгдүүлж үүд хаалгыг нь нээж байгаадаа баяртай байна” гэлээ.

Үзэсгэлэн худалдааны хүндэт зочдоор УИХ-ын гишүүн, Засгийн газрын Хэрэг эрхэлж газрын дарга Ж.Монхбат, НҮБ-

ын ХХААБ-ын Монгол дахь Суурин төлөөлгөчийн үүрэг гүйцэтгэгч Кэвин Д.Галлархер, Нохөрлөлүүдийн үндэсний холбооны тэргүүн Д.Гансэлэм, Увс аймгийн Бөхмерен сумын “Аат хар” нохөрлөлийн ахлагч Б.Даваасамбуу нар уригдан ирж, нөхөрлөлүүдийн үндэсний холбооны гишүүддэд баир хүргэж уг хэллээ. Үзэсгэлэнд 21 аймгийн 170 гаруй сумын Засаг дарга нар, 1690 гаруй нөхөрлөлийн 800 гаруй төлөөлгөчид оролцлоо.

Төв талбайд янз бүрийн хаядал мод, боргоцой, үндэс зэрэгээр урласан гоёмсог чимэглэл, бэлэг дурсгалын зүйлсийг дэлгэн тавьсан асуудд байрлаж байв. Тэдэн дунд Баян-Өлгий аймгийн хөрдүргаар багийн иргэн Ж.Бадбас голын усанд унаас улиас модыг ухаж хийсэн аярг цэгээний сав, унанги бугта, аярга, ягирийн эврон барилтай чинжаал, 100 граммаар савласан барагшун эзгийг худалдаалж байлаа.

Үргэлжлэл нь VIII нүүрт

Ч.ЧУЛУУН

Архангай аймагт хаваржилт ямар байна вэ гэдгээс ярилцлагаа эхлэх нь зөв байх?

Архангай аймаг бүх нутгаага

раа цастай оволжсон. Бичин жил зуңдаа хур бороо элбэг, намар нь урт, налгар болж онгортсон учраас малчид овс тэжээлээ маш сайн бэлтгэсэн нь овлийг онотэй давахын үндэс болсон гэж аймгийн удирдлагууд дүгнэж байгаа. Үнэндээ архангайчууд бичин жилийг гарз хохирол багатай давахын төлөө бололцоотой

бүхий л арга хэмжээг авч дор бүрнэх хичээсэн. Цас их ордог сумдад овс тэжээлийн ноец бүрдүүлж, цаг хатуурах уед тэндээс нь хүргэхээр зохион байгуулалтуудыг хийсэн. Энэ бүхий хүчинд овлийг гайгүй давлаа. Гэхдээ таван сум зудын байдалтай, зургаан сум зудархуу оволжсон. Улсын онцгой комисс ч дэмжиж, 240 тонн овсийг үнэгүй, 290 тонн тэжээлийг хөнгөлөлттэй унэр сумдадаа хүргэж огсон. Хаврын дунд сар гарсан хэдий ч ихэнх сумдын нутаг дэвсгэрт их хэмжээний цас орж, малчдыг хэсэг тэдүүлээд авлаа. Мал толмоёд эхлэсэн, өнөөдрийн байдлаар 45 хувьтай байна. Малын жилэе ерөнхийдөө гайгүй.

Үргэлжлэл нь VI нүүрт

Г.МӨНХНАСАН: АРХАНГАЙ АЙМГАА ТАТААСГҮЙГЭЭР ХӨГЖҮҮЛЭХ НЬ МАНАЙ БАГИЙН ЗОРИЛГО

Ч.ЧУЛУУН

Архангай аймагт хаваржилт ямар байна вэ гэдгээс ярилцлагаа эхлэх нь зөв байх?

Архангай аймаг бүх нутгаага

раа цастай оволжсон. Бичин жил зуңдаа хур бороо элбэг, намар нь урт, налгар болж онгортсон учраас малчид овс тэжээлээ маш сайн бэлтгэсэн нь овлийг онотэй давахын үндэс болсон гэж аймгийн удирдлагууд дүгнэж байгаа. Үнэндээ архангайчууд бичин жилийг гарз хохирол багатай давахын төлөө бололцоотой

бүхий л арга хэмжээг авч дор бүрнэх хичээсэн. Цас их ордог сумдад овс тэжээлийн ноец бүрдүүлж, цаг хатуурах уед тэндээс нь хүргэхээр зохион байгуулалтуудыг хийсэн. Энэ бүхий хүчинд овлийг гайгүй давлаа. Гэхдээ таван сум зудын байдалтай, зургаан сум зудархуу оволжсон. Улсын онцгой комисс ч дэмжиж, 240 тонн овсийг үнэгүй, 290 тонн тэжээлийг хөнгөлөлттэй унэр сумдадаа хүргэж огсон. Хаврын дунд сар гарсан хэдий ч ихэнх сумдын нутаг дэвсгэрт их хэмжээний цас орж, малчдыг хэсэг тэдүүлээд авлаа. Мал толмоёд эхлэсэн, өнөөдрийн байдлаар 45 хувьтай байна. Малын жилэе ерөнхийдөө гайгүй.

Үргэлжлэл нь VI нүүрт

ОНЦЛОХ МЭДЭЭ

Долоон настай охинд элэг шилжүүлэх хагалгаа 20 цаг үргэлжлэв

Улсын нэгдүгээр төв эмнэлгийн эмч нарын баг болон ЭХЭМТ, Солонгос улсын “Асан” анагаах ухааны төвийн хамтарсан баг долоон настай охинд эхээс нь элэг шилжүүлэн суулгах хагалгааг энэ бямба гарарт амжилттай хийж дуусгалаа.

Элэг шилжүүлэн суулгах хагалгаанд гурван эмнэлгийн эмч, сувилагч, асрагч нийт 80 гаруй хүн оролцсоо бөгөөд нийт 20 цаг үргэлжилжээ. Энэ сарын 22-ны өглиө 06.00 цагаас эхэлж, улмаар шоне дуссан байна. Хагалгаанд орсон Л.Бүжинхамх охин нярай үедээ шаралт нь арилахгүй, узмаар бие нь шар, нүд нь ногоон тухайт байсан учраас гурван сартайд нь эмчид хандаж улмаар төрөлхийн цөслийн замын битгүүрэлтийг гэсэн онош сончээ. Энэ хагалгаа нь манай улсад хийгдэж буй элэг шилжүүлэн суулгах 34 дэх удаагийн хагалгаа бөгөөд хүхдэд хийж байгаа гурав дахь хагалгаа юм байна. Охины хагалгааны зардалд нийт 75 цаг тогрог зарцуулжсан бөгөөд 70 орчим хувийн Эрүүл мэндийн яамны төсөөврүү гаргасан гэдгийн А.Цогцэцэг сайд онцолжээ. Мон сайхан сэтгэлт монголчуудын хандив, туслаамжар ийнхүү нэгэн гэр бүл элэг бүтэн үлдлээ. Долоон жилийн түрш охинхын төлөө шанталгүй тэмцэж явсан залуу гэр бүлд уншигчдынхаа өмнөөс ажаргал, эрүүл энхийг хүсье.

ХААН банк

АМ.ДОЛЛАР

ЕВРО

ИЕН

Авах

Зарах

ФУНТ

РУБЛЬ

ЮАНЬ

Авах

Зарах

АМ.ДОЛЛАР

ЕВРО

ИЕН

Худалдаа хөгжлийн банк

Авах

Зарах

ФУНТ

РУБЛЬ

ЮАНЬ

Авах

Зарах

АМ.ДОЛЛАР

ЕВРО

ИЕН

Авах

Зарах

ФУНТ

РУБЛЬ

ЮАНЬ

Монгол шуудан: 70078977

УБ шуудан: 70127027

Скай пост: 70121294

Түгээмэл шуудан: 70115025

Монгол шуудан: 70078977

УБ шуудан: 70127027

Скай пост: 70121294

Түгээмэл шуудан: 70115025

Монгол шуудан: 70078977

УБ шуудан: 70127027

Скай пост: 70121294

Түгээмэл шуудан: 70115025

Монгол шуудан: 70078977

УБ шуудан: 70127027

Скай пост: 70121294

Түгээмэл шуудан: 70115025

Монгол шуудан: 70078977

УБ

ЧУУЛГАНЫ ТАНХИМААС

МОНГОД

Б.ӨНӨРТӨГТОХ

Өнгөрөгч долоо хоногийн УИХ-ын чуулган тун ч ажин түжин хуралдаа. Төсвийн тодотголоор хэсэгтээ л талцаж хэрэлдэн улстөрчид Хөрөнгө оруулалтын банкны тухай хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Прокурорын тухай хууль гэсэн гурван чухал хуулийн төслийг хэлэлцэж, мөн газар тариалангийн цаг үе эхэлсэн энэ үед төр ямар бодлого барьж буй талаар Ерөнхий сайдын мэдээллийг сонссон юм. Пурэв гарагийн чуулганы хуралдаанаар УИХ-ын гишүүн Б.Жавхлан нарын гишүүдийн санаачлан боловсруулсан Хөрөнгө оруулалтын банкны тухай хуулийн төслийг хэлэлцэв. Энэхүү хуулийн үзэл санаа нь Монголын банк санхүүгийн салбарт гадны банк оруулж ирэх эрхзүйн орчныг нээж өгөх, гэхдээ харилцах болон иргэд хадгаламж эзэмших хэлбэрээр явах уу, эсвэл томоохон хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, санхүүжилт олгох байдлаар ажиллах уу гэдгийг зохицуулж өгөх аж. Манайх шиг жижиг зах зээлтэй улс орнуудад гадны банкийг оруулж ирэх нь банкны салбарын хөгжлийг хурдасгах ач холбогдолтой байдаг юм байна. Мөн манай улсад одоогоор 14 банк албан ёсоор салбараа байгуулаагүй ч дотоодын банкинд хөрөнгө оруулах, хувь эзэмших байдлаар нэвтрэсэн гэдгийг дуулгалаа. Хөрөнгө оруулалтын банкны тухай хуулийг баталснаар гадаадын банкийг зөвхөн хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр дотоодын зах зээлд нэвтрэхийг зөвшөөрхөх, ингэхдээ томоохон төсөл,

...Харин О.Баасанхүү
гишүүн “Ц.Нямдорж
гишүүн та битгий
хүн доромжлоод
бай. Хорвоо дээр
ганцхан өмгөөлөгч,
Ерөнхийлөгч болох
гэж байгаа юм шиг.
Одоо та Ерөнхийлөгч
бол доо яршиг”
хэмээн маргалдлаа.
Үүний дараа ҮИХ-ын
гишүүн Д.Дамба-Очи
нарын гишүүдийн
өргөн мэдүүлсэн
Хөдөлмөрийн тухай
хуульд нэмэлт,
өөрчлөлт оруулах
тухай хуулийн
төслийг хэлэлцэн
баталлаа...

Ч энэ хууль батлагдсанаар гадны хөрөнгө оруулалт нэмэгдэх, банк санхүүгийн салбарт цэвэр өрсөлдөн бий болох давуу тал байгааг гишүүд дэмжиж байсан юм. Хуулийн төсөлд хөрөнгө оруулалтын банкны дүрмийн сан 500 тэрбум төгрөгөөс доошгүй байхаар заасан бөгөөд Хөрөнгө оруулалтын банкнаас олгох зээл, баталгаа, батлан даалтын хэмжээ нь 100 тэрбум төгрөгөөс доошгүй байхаар тусгажээ.

О.Баасанхүү:
Ц.Нямдорж гишүүн
эз, битгий хүн
доромжлоод бай

хөтөлбөрүүдийг санхүүжүүлэхэд шаардлагатай зээлийг хуулийн этгээдэд олгох, гадаад дотоодын төлбөр тооцоог гүйцэтгэх, зээлийн баталгаа, батлан даалт гаргах, унэт цаас худалдах, худалдан авахыг зөвшөөрч, бусад үйл ажиллагааг тэр тусмаа иргэдийн хадгаламж авах зэргийг хориглосон хууль эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох юм байна. Танилцуултын дараа Их хурлын гишүүд асуулт асууж, хариулт авав. Тухайлбал, АН-ын бүлгийн гишүүн З.Нарантуяа нийтэм, эдийн засгийн талаас ямар эзэрг нөлөө байгааг тодруулав. Эрхэм гишүүний асуултад хууль санаачлагч “Банкны системийн өрсөлдөөнийг нэмэгдүүлж, улмаар банкны бүтээмж өсч, зээлийн хүү буурна гэж тооцож байгаа” гэсэн хариулт өглөө. Мөн дотоодын зах зээлийн тогтвортой байдал нэмэгдэж, чанаргүй зээлийн хэмжээ ч буурах зэрэг давуу тал олон гэдгийг дуулгалаа. Манай улсад одоогоор үйл ажиллагаа явуулж буй гадны банкны төлөөлогчийн газрынхан салбар нээх хүснэлтээ гаргаагүй

МЭДЭЭЛЭЛ

Д.Эрдэнэбат: Ерөнхий сайдыг хэлсэндээ хүрнэ гэж итгэж байна

Б.ТОГТОХ

бүлгийн дарга Д.Эрдэнэбат
“Хэрвээ Ерөнхий сайд хэлсэндээ
хүрч ирэх /энэ/ долоо хоногт
асуудлыг шийдвэхгүй бол УИХ-
ын чуулганаар энэ асуудлыг
ярилцана. Халаа сэлгээ,
томилгоотой холбоотой асуулгы
УИХ-ын гишүүн Л.Больд тавьсан
байгаа. Үүнийг үргэлжлүүлэн
санскох болно. Орон нутгийн на-
мын гишүүдийн болон иргэдийн
бухимдлыг үз хүндэтгэсэн гэж
үзэн цаашдынхаа тэмцэлд орох
болно. Ийм нохцөл байдал үүссэ
гээний билээ прож байгаа

Үзүүлэхийн таасуулж болохыг саналтадаа
Иймээс эхний уулзалтыг үр
дунтэй болсон гэж үзье. Эхний
уулзалтын үр дүн гарна гэж
найдаж, уулзалтыг өндөрлүүл-
лээ. Ер нь цаашдаа ардчилсан
mongol орон иргэдийн сонголтыг
хүндэтгэх ёстой. Улс төрийн үйл
ажиллагааг дууссан бол засгийн
үйл ажиллагааг үргэлжлэн
ард иргэдийн амьжиргaa,
нөхцөл байдлыг хангах нөхцөл
боловцоог Засгийн газар
үргэлжлүүлж, хуулийн дагуу авч
явах ёстой гэсэн шаардлагыг
үндэслэж байгаа юм” гэв.
Томилгоо хийгдээгүй удсанаас
болж орон нутгийн ажил
гацаанд орж, Иргэдийн хурал нь
хуралдаж чадахгүйд хүрч, төсвөө
ч баталж чадаагүй сууж байгаа
учраас томилгоог хуулийн дагуу
хурдан хугацаанд хийхийг байнга
сангуудаа хамгаалахаа.

ТЭРЭЛ ЗУРГИЙГ Т.ААН УУЖИН

төсөлд “Цагийн ажил” гэсэн цоо шинэ зүйлийг нэмж, тодорхой ажил гүйцэтгээд зарцуулсан цаг, хөдөлмөрийн бүтээмждээ тохиирсон ажлын холсөө шууд авдаг байх, хөдөлмөрийн гэрээнд ажил үүрэг, ажлын цаг, хөдөлмөрийн хөлсийг талууд харилцан тохиролцож тусгахаар захицуулжээ. Түүнчлэн ажил олгогч нь ажилтантай хөдөлмөрийн гэрээг заавал бичгээр байгуулж, гэрээний нэг хувийг ажилтанд өгөх үүрэг хүлээх, хэрэв хөдөлмөрийн гэрээг бичгээр байгуулаагүй бол ажил олгогчид тодорхой хариуцлага хүлээлгэхээр заасан байна. Засгийн газраас ирэх тавдугаар сард Хөдөлмөрийн тухай хуулийг боловсруулан оруулж ирэх бөгөөд шинэ хуульд энэ зүйл заалтыг тусгаад явах юм байна.

аж ахуйн нэгж, хоршоо, 35 мянган өрхийн хэмжээнд тариалахаар дор бүрнээ бэлтгэлээ ханган ажиллаж байгааг Ерөнхий сайд дуулгалаа. Тэрбээр, “Засгийн газраас 2016 онд баталсан “Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг тогтвортжуулах” богино хугацааны хөтөлбөрийн хүрээнд газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг хэвийн үргэлжлүүлэн 2017 онд төлөвлөсөн хэмжээнд тариалалт хийж, хураан авах ургацын хэмжээг нэмэгдүүлэхэд анхааран ажиллаж байгаа. Тухайлбал, “Үндэсний аян өрнүүлэх тухай” Засгийн газрын 2016 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн 212 дугаар тогтооолын дагуу “Атрын – III аян”-ыг үргэлжлүүлэхээр тогтолж, уг ажлыг зохион байгуулах талаар тодорхой шийдвэр гаргаг ажиллаж байгаа. Энэ оны хаврын тариалалтын талаарх бодлого,

Залуу Тариаланчдын
бодлогоор дэмжинэ
гэв

Баасан гарагин УИХ-ын чуулганы удээс хойшхи нэгдсэн хуралдаанд Ерөнхий сайд Ж.Эрдэнэбат “2017 оны хаврын тариалалтын бэлтгэл ажлыг хангах чиглэлээр хэрэгжүүлж байгаа арга хэмжэй”-ний талаар мэдээлэл хийлгээ. Манай улс 2017 онд улсын хэмжээнд 381.6 мянган га-д үр тариа тариалах зорилт дэвшүүлээд байгаа аж. Үүнээс 362.1 мянган га-д улаанбуудай, 15.1 мянган га-д темс, 8.5 мянган га-д хүнсний ногоо тус тус хураан авах зорилтыг дэвшүүлжээ. Энэхүү зорилтын хүрээнд үр тариа, тосны ургамлын болон тэжээлийн таримлын тариалалтыг 14 аймгийн 1360 гаруй аж ахуйн нэгж, иргэн, төмс, хүнсний ногоо, жимс, жимсгэний тариалалтыг 468 хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас дэмжилэг үзүүлэхээр ажиллаж байгаа сайхан мэдээг ч Гүйцэтгэх засаглалын тэргүүн дуулгав. 2017 оны дулааны улирлын цаг агаарын ерөнхий төлвөөр газар тариалангийн бүс нутагт агаарын температур 4-5 сард сэруувтэр, 6-8 сард уур амьсгалын дунджаас дулаан буюу халах магадлалтай байх тул хуурайшилт нэмэгдэх төлөвтэй байгаа аж. Тиймээс хөрсний утгвар чийг, цаг агаарын төлөв байдалтай уялдуулан байгаль, цаг уурын болзошгүй эрсдээс сэргийлэх замаар дэвшүүлэлт техник, технологи, арвин их мэдтэг, туршигагадаа түшиглэн тариалалтаа хийхийг нийт тариаланчдад онцгойлон анхаарууллаа.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчид

НЭР НЬ ЦЭВЭР ХҮН ДЭВШИХ ЕСТОЙ

Ерөнхийлөгчийг сонгох ээлжит сонгуульд
өндөр ач холбогдол өгч байгаа нь улс төрийн
хурээнд өрнөж байгаа үйл явдлууд бэлхэнээ
гэрчлээд эхлэв. Монгол Улсын Ерөнхийлөгч
Үндсэн хуульд заасанчлан эв нэгдлийн
бэлгэ тэмдэг төдий бус эрх мэдэл, албан
тушаалын торгон жолоог атган суудаг эрхэм
боловхыг Н.Энхбаяраас хойших Ерөнхийлөгч
нар үйлдлээрээ харуулсаар ирсэн. Тиймээс
улстөрчдийн хувьд өөрөө хэн байх нь хамаагүй
үзэж, тарж үсэрч наалддаг зүйл нь болж
хувирчээ. Тэр байтугай Ерөнхийлөгчид нэрээ
дэвшүүлэх нь ч нэр төр аж. Улс төрийн намууд
хийгээд улс төр дэх фракциуд нэр дэвших
хүнээ тодруулах гэж гэдсэндээ хөлөө жийлцэж
буй энэ цаг үед зарим хүн өөрийнхөө нэриййн
илт тодор зарлаад эхэлчихэж. Монгол Улсын
баатар Э.Бат-Үүл тэдний нэг. Тэрбээр УИХ-ын
ээлжит сонгуулийн дараагасл Ерөнхийлөгчийн
сэntийг сонирхож эхэлсэн гэж хэлж болно.
Хэвлэл, мэдээлэлд өгсөн ярилцлага энэ төрийн
нь уншихад шууд анзарагддаг.

Хэрвээ тэр нэр цэвэр улстөрч байсансан бол түүнийг дэмжих хүн олон. Монгол Улсад ардчилал бий болоход Э.Бат-Үүлийн байгуулсан гавьяа их ч энэ бүхийгээ өөрийнхөө гараар устгаж орхисон. Тодруулбал, Улаанбаатар хотын даргаар ажилласан дөрвөн жилд бүтээн байгуулалт нэрийн дор төрийн мөнгөөр гараа угаасан гэмтэй. Үүний нь

хүү Б.Чулуудай нь оффшорчин, “Грайнд лайн” компаниараа дамжуулан тендер авч, нийслэлийн хөрөнгөнөөс их хэмжээний мөнгө шамшигдуулсан асуудал өдгөө ч хэл ам дагуулсаар байгаа. “Грайнд лайн” компанид итгэл үзүүлэн газраа чөлөөлсөн иргэд өдгөө орох орон, оочих аягагүй айлын царай харан, түрээсийн байраар тэнүүчилсээр явваа. Эцэг нь хүүдээ эрх мэдэл, албан тушаалаа ашиглан боломж олгоогүйсэн бол Ботаникийн цэцэрлэг хавийн иргэд шавар амбаартaa хөнжлийнхөө хэрээр хөлөө жийсэн шигээ өөрийнхөө эрхээр жаргаж суух байсан. Дөрвөн жил гэдэг бага биш хугацаа. Дөрвөн жилийн турш түр байрны төмөр хашааг горьдлогын нүдээр ширтэж иргэдийн зовлон өнөөдөр ч дуусаагүй гэдгийг тэрбээр үл тоон Ерөнхийлөгчид нэрээ дэвшүүлжээ. Нөгөөтэйгүүр, түүний команд дор ажиллаж байсан албан тушаалтнуудтай холбоотой авлига, хээл хахуулийн хэргүүдийн шүүх хурал дуургийн анхан шатны шүүхүүд дээр болсоор буй. Тэдгээрийн ихэнхийг газрын наймаатай холбоотой хэрэг эзэлж байгаа нь нэгийг өгүүлэх биз. Гагцхүү боломжийг мань эр олгосон учраас төрийн өмч өдий төдийгөөрөө шамшигдсан хэрэг. Дээрх баримт бол Э.Бат-Үүл баатартай холбоотой балгийн дөнгөж эхний нь. Цааш нь ухвал тэнгэрт хуралдсан борооны өтгөн хар үүлээс их үүлэн сүүдрийн тухай ярих хэрэг гарна. Ийм хүн Монгол Улсыг удирдан жолоодоно гэдэг нь юу л бол. Би хувьдаа тийм Ерөнхийлөгчтэй болмооргүй байна.

Дугаарын **60** мөр

Монголд багш эмч нар л “хүн” юм уу

Үргэлжлэл.
Түрүүч нь I нүүрт

Эцэстээ цалингийн хэмжээ ч нэмэгдсэн. Хамгийн сүүлд гэхдэг багш, эмч нарын цалингийн зээлийн хүүг бууруулж, шимтгэлийг тэгэлж шийдвэр гарчихлаа. Тэр бүү хэл Төрийн банкнаас 48.2 тэрбум тогрогийн цалингийн зээлийн ойролцоогоор 8.316 багш, эмч, ажилтуудад олгож, тэдгээр нь жилдээ 1-1.6 тэрбум тогрогийн хүү, шимтгэлийн зардаас чөлөөлгөхдөх урьдчилсан тоодоо гаргажээ. Энэхүү шийдвэрлийг ягаад заавал багш, эмч нарт зориулж гаргах боловс хэмээн халаглан басхуу сонирхон суух хүн ч олон байна. Уг нь багш, эмч нар уламжлалт баар болгоноо амарч, олон төрлийн нэмэгдэл, нийгмийн хамгааллын үйлчилгээг төвөггүйхэн авчихдаг. Тэр дундаа багш нар сурагчдын улирлын амралтаар хамт амарацаана. Дээр нь зэргийн, анги удирдсаны, ур дунгийн урамшуулал, ур чадварын, олон жил ажилласны нэмэгдэл гээд нэмж авахгүй нэмэгдэл гэж алга. Тэтгэвэрт гарахад нь хүртэл үндсэн цалингаас нь тооцож нэг удаагийн буцалтгүй монгон тэгтээмжийт улсаас олгодог. Гэтэл нийгмийн салбарт хүчин зүтгэж буй эдгээр эрхмүүд ажлаа сайн хийж байна уу гэвэл бас л эргээлээтэй. Олны олон дотор янз бүрийн хүн байлгүй л яхав.

Гэхдээ багш, эмч нар ажлын хариуцлага алдсан элдэв асуудлууд сүүлийн үед оширисон.Өнгөрсөн хугацаанд цэцэрлэгийн насны хүүхдийг багш нь зодж буй бичигчид таанх өртонцийг цочроогоод амжлаа. Мөн эмчийн хариуцлагагүй байдлаас болж нярай хүүхэд эндсэн тохиолдол ч бий. Энэ мэтийн засч, залруулах олон зүйл байсаар байхад юунд төрийн бодлого эмч, багши нарыг онцлоно вэ.

Монгол Улсын хэмжээнд цалингийн зээлтэй иргэн хэдэн мянгаар тооголдоно. Энд нэгээс сонирхолтой судалгааг танилцуулъя.

2015 онд Үндэсний статистикийн хорооноос сүүлийн зураган жилд Монголын нийт орхийн нийгэм, эдийн засгийн байдал хэрхэн өөрчилгэсэн тухай судалгаа хийсэн байдаг. Тус судалгаагаар нийт орхийн 45.7 хувь нь цалингийн зээлтэй болох нь тогтоогдсон аж. Түүчлиэн нэг орх хэд хэдэн зээлтэй байх тохиолдол ч байсан гэнэ.Өөрөөр хэлбэл, тухайн орхөд ажил хийдэг хоёр хүн хоёулаа цалингийн зээлтэй байх, нэг гэрийн ахмадууд хоёулаа тэтгэврийн зээлд хамрагдсан тэх мэтийн баримтууд гарчээ. Эндээс харахад, Монгол Улсын нэг орхд ямар нэгэн зээлтэй дор хаяж хоёр хүн байгаа нь тодорхой.Харин тэдгээр зээлтэй иргэд Монголын төрд огт хамаагүй бололтой. Тэдний нуруун дээр ачаа болж буй зээлийн хүү ч хамаагүй гэнэ. Уг нь Монгол Улсын иргэн л бол нийгмийн хамгааллын хуулийн журам аль нэг салбарыг онцлогчийг үйлчилмээр юм. Аль эсвэл ёстой “Хүннү молл орж хүн болье” гэдэг шиг бусад салбарынхан ч гэсэн Сүхбаатарын талбай дээрээ одор шоногүй жагсаал, цуглаан зохион байгуулж, “хүн болох” шаардлага гарч байх шиг байна даа. Тэдэхгүй л бол төрийн нүд хувийн хэвшлийн болон бусад салбарын ажилчдыг олж харна гэдэг үлгэрийн далай болой.

Үргэлжлэл.
Түрүүч нь I нүүрт

Мэдээж тэр хүн бусдын захиалгаар бичсэн нь ойлгомжтой. Ер нь түүний өндийхэе болтотол накаутанд оруулж нам дарж авах сонирхолтой олон хүн байгаа бололтой УИХ-ын дэд дарга Ц.Нямдорж, Ж.Энхбаяараас өгсүүлээд л. Гүйцэтгэх засагчийн тэргүүн болсоор хичинээ ч удаа буланц шахгадав даа. Намын бүлэг нь ч тэнгэр харуулажгүй балбахын нь яана. Хамгийн сүүлд, тодруулбал, энэ сарын 17-нд хуралдан намын бүлгийг ээлжжүү хуралдаан дээр Ц.Нямдорж, “Эрдэнэбат аа ... минь чи бол Ерөнхий сайд биш. Аймгийн дарга л бацаан байхгүй юу “хэмээн дайрч доромжилсон байдаг. Уг нь ард түмэн МАН-д итгэлхүүлэгэж, Ж.Эрдэнэбатыг Ерөнхий сайдар томилогдоход “залуу хүн чадна” хэмээж нам нь цаашлаад дэмжээд явчих юм

ажлын хэсгийнхэн лав таниагүй байх. Тойргийн ашиг сонирхлын зорчил Монгол Улсын ашиг сонирхлоос дээгүүр тавигддагийн жишээ эндээс харагдсан. Түүнчизн 1.5 тэрбумаас доши борлуулалтын орлоготой аж ахуйн нэгжийн татварын хонголтойтой асуудлыг оруулах иржээд УИХ яалаа. Гэхдээ л тэр чадсан.

Ерөнхий сайд хоронго оруулагчдад хандаж, “Манаих алдах, алтуулж эхрүүг Засгийн газар” хэмээсэн нь хөрөнгө оруулагчдыг тэгчээн ачаагаа буулгахад хүргэсэн гэж хэлж болно. Тэр хэрээр гацаанд орсон уул уурхайн болон эдийн засгийн нөлөөлөл онцлогчийн томоохон төслүүд хөдлох нөхцлийг бүрдүүлж чадаж буй. Хамгийн гол нь Монгол Улс 2020 он хүртэлх үйл ажиллагааны хөтөлбортай болсон явдал. Ингэж дуугарснаар Засгийн газрыг оглою оройгүй магт гэсэн уг биш. Алдаа гаргавал

яах юм бэ”. Зээл гэснээс нэгэнт олоод ирсэн, ороод ирсэн зээлийг ТЭЗҮ нь бэлэн болсон төслүүд рүү татах нь Орост сургууль төгссөн эдийн засагч байтугай дотооддоо техникум тогссон няяглан бодогчийн толгойд хамгийн түрүүнд орж ирж бодол. Эсвэл няяглан бодогч мэргэжил биш хэрэг үү. Байшингийн булан бүрт орших найман нэрийн баарын дэлгүүр хүртэл няяглан бодогчүүгээр үйл ажиллагаагаа явуулдагтуй биз дээ. Монгол Улс санхүүгийн хувьд нь л орх, нь л аймаг. Санхүүгийн сахилга бат хэр сайн байна тэр хэрээр мөнгөн урсгалын хэмжээ нь нэмэгдэж, жилийн эцэст ашигтай ажиллаж чадна. Ж.Эрдэнэбатын тухайд жижигхэн хувиараа эрхлэж аж ахуйн няяглан бодогчоос аж ахуйн нэгж цаашлаад Сэлэнгэ аймгийн санхүү хэлтэйн дарга, аймгийн Засаг дарга, Сангийн сайд хүртлээ ажил мэргэжилдээ

Гэрэл зурагийн Г.АРГУУЖИН

Ж.ЭРДЭНЭБАТААР АЖЛЫГ НЬ ХИЙЛГЭ

чинь алзахгүй. Засгийн газарт итгэл хүлээлгэж болох нь гэцээж байсан юм. Гэтэл одоо ажилхийн гэхээр нь морьунасан согтуу эрийг хотны нохой боорлодог шиг 65-уулаа нийлж сүйд болно. Телевизийн камер харагдвал дугаа ондгорсгүй, хүзүүгээ сунгаж ирээдл шударга царайлна. Ж.Эрдэнэбатын Засгийн газарт алдаатай зүйл байна уу гэвэл байгаа. Гэсэн хэдий ч чадлынхаа хэрээр хүзүүгээ гүрдийтэл зүтгэж л байгаа. Ард түмэн сохор биш. Алдаа оноог нь хэдийн дэнсэлж суугаа. Ер нь ажил хийсэн нь муу нэр зүүдэг л байхгүй юу. Түүний эдийн засгийн сайхан орчин утгаагүй.Өмнөх Засгийн газруудын тавьсан орыйг төлөх хугацаа хаяанд тулсан байсан. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан сангадана. Тодруулбал, Аж уйлдвэрийн сайд асан Д. Эрдэнэбат Засгийн газрыг төлөвлж 2015 онд Цагаан суваргын эз молидбенийн бажижуулах уйлдвэрийн тосолд хөрөнгө оруулах гэрээнд гарын үсэг зурсан билээ. Тэгээд ч төрийн бодлогод залгамж гэж байх ёстой бус уу. Нөгөөтгэйтүүр Ц.Нямдорж эрчим хүчиний тухай хуулийн автор нь. Цагаан газрын үед яригдаж, гэрээ хэлцэл байгуулсан

ДЭЛХИЙ

Елисейн ордны ЭЗЭН ХЭН БОЛОХ ВЭ

Францын Еронхийлөгчийн сонгуулийн эхний шатны санал хураалт очигдөр тус улс даяар боллоо. Санал хураах үйл ажиллагаа орон нутгийн цагаар оглоо 08.00 цагт эхэлж, оройн 20.00 цагт дуусгавар болсон бөгөөд үр дүн нь өнөөдрөөс тодорхой болж эхэлж билээ.

Сонгуулийн үеэр террорист халдлага болохоос сэргийлэх зорилгоор тусулсын цагдаагийн ажилтиунд гурав хоногийн өмнөөс ондгоруулсан бэлэн байдалд шилжиж ажилласны зэрэгцээ 50 мингтан цагдаа, 7000 цэргийн алба хаагч улс орон даяар санал хураах байруудын аюулгүй байдлыг ханганд агууллаа.

...Францад сүүлийн үед болсон террорист халдлагууд ч сонгуулийн үр дүн нөлөөлж, цагаачалад хатуу болдого баримтлахаа мэдэгдэж буй Marin Le Pen ялалт байгуулсан тохиолдолд дээрх тоонд өөрийн орж болзошгүй билээ. Учир нь түүний баримталж буй хоёр гол бодлогын нээж нь цагаачдаг хүлээн авахгүй байх, албанад гаргах бол ногдоо нь ЕХ-ноос гарах юм. Үнээс гадна түүний нэр хүнд АНУ-ын Еронхийлөгчийн сонгуульд ДТрамп ялалт байгуулсны дараа огцом очижэлсэн байгаа.

Марин Ле Пены хувьд хэрэв Еронхийлөгч бол бол Францыг ЕХ-оос гаргаж, цагаачалын хатуу бодлого баримтлаана гэдгээ тодорхой илэрхийлсэн. Манай улсын 4500 орчим иргэн тус улсад сурч, хөдөлмөрлөдөг бөгөөд Marin Le Pen ялалт байгуулсан тохиолдолд дээрх тоонд өөрийн орж болзошгүй билээ. Учир нь түүний баримталж буй хоёр гол бодлогын нээж нь цагаачдаг хүлээн авахгүй байх, албанад гаргах бол ногдоо нь ЕХ-ноос гарах юм. Үнээс гадна түүний нэр хүнд АНУ-ын Еронхийлөгчийн сонгуульд ДТрамп ялалт байгуулсны дараа огцом очижэлсэн байгаа.

насаар эгч төдийгүй ЕБС-ийн багш мэргэжилтэй. Брижит Макрон нохрийнхөө зөвлөхөөр ажилладаг. Түүнчлэн, морийн хотөлбөр боловсруулах, кампаанит үйл ажиллагаанд чухал уүрэг ролтой оролцсон нь Францын Еронхийлөгчийн бодлогын төвшинд нөлөө узүүлэхийд “ер бусын” тэргүүн хатагтай болно гэсэн мэдээлэл байгаа юм. Ямартай ч, ЕХ-ны хувь зааж шийдвэрлэхийн тус сонгуулийн үр дүн хааш эргэхийг дэлхий нийт анхааралтай ажиглаж байна.

ОНЦЛОХ ХУУДАС

Сенсаацийн эргэн тойронд

ШИНЭ УЕЙН КОНТРБАНДЧИД ГАРЧ ИРЖ БАЙНА УУ

Олон улсын эрх зүйн дагуу гадаадын улс орнууд, олон улсын байгууллагууд болон тэдгээрийн

толоологчидтэй Засгийн газраа толоолон албан ёсны ямар нэгэн дипломат

харицаанд орж буй гадаад харицааны төрийн албан хаагчийн дипломат ажилтан

хэмээн ирийдэж буй. Монгол Улсын Цийпломат албаны тухай хууль “Гадаад оронд сугуа

Дипломат толооологчийн газрын ажилтан болон Гадаад харицааны Төрийн захиргааны төв байгууллагын

/Гадаад хэргийн яам/ ажилтгын дипломат гэнэ” хэмээн заасан байдаг. Гэвч дипломат ажилтан хэмээх нэрийн

ашиглаж, дипломат паспорттай Элчин сайдын яамныхан өөрийнхөө төдийгүй улсынхаа нэрийг сэвтүүлж, бараа таваарыг

нууцаар хил давуулах хууль бус үйл ажиллагаа буюу контрабандын хэрэгт орооцолдох болсон нь нууц биш. Хэдхэн хоногийн өмнө ч

ийм хэрэг гараад амжлаа. Тиймээс энэ удаагийн “Онцлох хуудас” булангаараа эл хэргийг онцолж байна.

ГХЯ: МОНГОЛ ДИПЛОМАТЧ ТАМХИНЫ ХЭРЭГТ ХОЛБОГООГҮЙ

“ТӨР ЗАСАГ НЬ ХҮЛЭЭН ЗӨВШӨӨРСӨН КОНТРБАНДЧИД”

2013.09.02: Ийм гарчигтай мэдээлэл одоогоос дөрвөн жилийн өмнө гарч

байв. Энэхүү мэдээлэлд “Энэ томилгоо гадаадынхны анхаарлыг ч татаж байгаа

бололтой. Учир нь тамхины хууль бус наимаа хийсэн дипломат паспорттай Элчин

сайдын яамныхан улсынхаа нэрийт баахан сэвтүүлж, ял шийтгэл сонсож байгаад

хөөдөж нутагтаа ирдэг. Тэд Монголд ирээд л ондор алба хашдаг нь хэнд ч нууц биш.

Тэр ч бүү хэл 2000 оноос өмнө олон улсад Монголын данстай тамхины сүлжээ хүртэл

байсан. “Блэк Морган”-ынхан гэдэг нэргээз энэ бүлэг Английн тамхины томоохон компанийн

бүтээгдхүүний Европын орнууд руу зөвдэг, Монголд оруулж ирдэг юм байх. Тэд Польшийн

Брестийн хилийн боомтоор хууль бусаар тамхи нэвтрүүлдэг гэдэг мэдээлэл олон улсад аль

хэдийнээс цацдаж, бүр “Загалмайлсан өцөг”-ийг нь хүргэлж зарлаж байсан удаатай. Энэхүү

хууль бус наимаанаа гол эзэн нь Болгар дахь Монголын Элчин сайдын зөвлөх асан

Д.Шатарбал. Тэрбээр дипломат дугаартай албаны машиндаа 120 кг хар тамхи

тээвэрлэж яваад 2005 оны гуравдугаар сарын 23-нд Болгарын тусгай

албаныханд баригдсан багажийг шугуулсан билээ. Болгарын хууль,

хяналтынхан түүний таван сарын турш мөрдсөний өцээс үйлдэл

дээр нь баривчиллаа хэмээн мэдэгдэж байв. Тээвэрлэж явсан тамхи

нь бараг 23 сая ам.долларын үзүү хүрэх эд байсан гээд бодохоор

Д.Шатарбал гэгч нь илээд “том гар” байсан бололтой. Тэр ч

бүү хэл Монголын нэгэн дипломат ажилтын гэргий тамхины

наймаа эрхэндэг дипломатчдын сүлжээг толгойлдог байсан

тухай хар мэдээ ч бас байна. Тэд фөрсийнхөө болоод Вьетнам

хамтрагчдынхан 7.7 сая ширхэг тамхи Украина, Болгарын

Европын холбооны улсууд уруу дипломат эрх ямбаарыа бамбай

хийн татваргүй нэвтрүүлжээг байжээ. Хууль бус наимаанаас 1.2

сая европийн хохирол учирсан гэж гаальчид тогтоосон байна. Энэ

сүлжээ Германы Лейпциг хотод төвлөрч, дамлахаар бэлтгэсэн

янжуураа багцлан боож дипломат шуудан маягаар онголон далдалж

вьетнамчуудаар дамжуулсан Европын холбооны улсууд уруу гаргадаг

байсан гэнэ. Ахи тэднийг Чехийн гаалийн албаныхан сэжиглэсэн

байна. Хэргийн гол эзэн нь Москва дахь ЭСЯ-ны зөвлөхөөр

ажиллаж байсан Ганболд түүний эхийн Сэлэнгэ нар.

Энэ жагсаалт тун урт” хэмээн бичиж байсан юм.

Түүнчлэн тамхины хэрэгт холбогдож байсан

албан тушаалтиудыг ч жагсаасан

байдаг. Энд 20 орчим хүний

нэр бичигдсэн байдаг юм билээ.

ДАХИАД
Л ТАМХИ ХУУЛЬ
БУСААР ОРУУЛЖ ИРЭХ ГЭСЭН
ХЭРЭГ ГАРАВ

2017.04.20: Украина-Унгарын хил

дээр шалган нэвтрүүлэх “Лужанка” пост дээр

Украини хилийн цэргийн алба, Аюулгүйн алба болон Татварын албаны байцаагчид олон тооны хайрцагтай тамхи ачсан микро автобусыг саатуулжээ.

Беларусь улсын дугаартай, “Мерседес” маркийн дээрх автобус нь онцгой албан татварын тэмдэгтэй, дипломат шуудан гэх наалттай маш их хэмжээний тамхи ачсан байжээ.

Машиниг унаж явсан этгээд нь Монгол Улсын иргэн байсан багаа

өгөөд тэрбээр хууль бусаар их хэмжээний тамхи хил нэвтрүүлэхээр

завдсан хэрэгт ийнхүү буруутгагдлаа. Албаныханд өөрийгөө Австри дахь

Монгол Улсын Элчин сайдын яаманд ажилладаг хэмээн танишиулжээ.

Энэ талаар албаныхнаас эх сурвалж лавлахад “Хилийн шалган

нэвтрүүлэх постон дээр ажиллаж байсан байцаагчид түүнийг

сандарсан байдалтай байсаныг анзаарсан. Ихгээд жолоочид

машин доторхийг шалгах хүслэгтэй байгаагаа

иэрхийлэхэд жолооч машинаас бууж, машины

хаалтыг онгойглохос татгалзсан” хэмээжээ.

Машинид хэдийн хэр хэмжээний тамхи

байсан нь одоогоор тодорхойгүй байна гэсэн мэдээлэл гарч байлаа.

ДИПЛОМАТ ПАСПОРТАА АШИГЛАН
ХИЛЭЭР НЭВТРЭХИЙГ ЗАВДЖЭЭ

2016.06.21: Өнгөрсөн жил Украина-Румыни хилийн Дьяково

боомтын хилийн шалгалаар их хэмжээний тамхи нэвтрүүлэхэд гэж байгаад

баригдсан иргэн Д.Дохомбаярын тухай тус улсын боомтын Хилийн шалгандын

албанаас мэдээлэл билээ. Уг мэдээллийн талаар тухайн үед ГХЯ-наас мэдээлэл

өгөн юм. Тодруулбал, Монгол Улсын хоёр иргэн “дипломат шуудан” гэх наалт бүхий

машиниар найман хайрцаг бүхий нийт 29145 хайрцаг тамхи хилээр нэвтрүүлэхээр завдаж

байгаад баригдсан байна. Харин түүнтэй хамт явсан иргэн нь ГХЯ болон аль нэг Дипломат

толооологчийн газарт ажилладагтгүй хүн гэсэн мэдээлэл ирсэн. Тус хэргийн сэжигтэн болох

Д.Дохомбаяр нь Будапешт дахь ЭСЯ-д нарийн бичгийн дарга, зөвлөхөөр ажиллаж байсан

хун багаад 2015 оны наймдугаар сараас ондор насны тэтгэвэрт өөрийн хүснэлтээр

гарсан аж. Эдгээр иргэдийн хилээр нэвтрүүлэхэйг завдсан ачаанд наасан “дипломат

шуудан” гэх наалт нь Монгол Улсын ГХЯ, хилийн чанд дахь аль ч Дипломат

толооологчийн газарт хэргэлгэдэгтгүй, хуурамж болохыг албаныхан тогтоогоод

байгаа. Энэ талаархи зарим тодруулгыг ГХ-ийн сайд Л.Пурэвсүрэн хэлэхдээ

“Украины Элчин сайдын яамны орон нутгийн дугаартай машиниар

извтрэхийг завдсан Д.Дохомбаяр нь тухайн үед хураалгах ёстой

байсан дипломат паспортийн хураалгаагүй байсан. Сүүлийн

2-3 жилийн хугацаанд ГХЯ-наас ийм зорилт тохиолдол

бүртгэдэгтгүй. Дипломат буюу ногоон паспортыг

ашиглан хууль бус үйлдэл хийж буй дипломат

ажиллж “хоногын сэтгэлээ”-гээр

хандад байна” хэмээлээ.

Сэтгүүлчийн онцгэв

АЖЛААСАА ХАЛАГДСАН Л БОЛ АЛБАН БОЛОН ДИПЛОМАТ ПАСПОРТЫГ НЬ ХУРААМААР ЮМ

Э.ТУУЛ

Дипломат хүний үндсэн үүрэг бол өөрийн орон, түүнийн иргэдийн эрх ашигтголлох, хамгаалах орших ёстой. Мөн оршин суугаа орныхоо талаар мэдээлэл цуглувулж улс хооронд найрсаг харицаатай байж, улс төр, эдийн засгийн болон бусад салбарын харицаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлж, олон улсын хамтын нийгмэлэгт байр суурин бэхжүүлэх, хөгжил дэвшүүлж хурдаасгах замаар улсынхаа тусгаар тогтолц, бүрэн эрхтэй байдлыг баттагах явдал юм. Дипломат нь олон улсын эрх зүйн баримт бичгүүдэд заасны дагуу дипломат хэргэм буюу албан тушаал, зэрэглэлтэй байх бөгөөд сугуа улс орондоо Венийн конвенцийн дагуу дипломат халдашгүй дархан эрх эдэлдэг. Утгаа бол дипломатчдыг ийм л мундаг хүмүүсийн эх орныхоо нэрийг сэвтүүлэх үйлдлийг хийсээр байгаа нь гутамшигтай. Гэвч үнэндээ хийдээ хууль бусаар тамхи хил давуулах гэж байсан чиглэлдэйгүй гаргасан нөхөнд дандaa л дипломат албанаас

байна гэж мэдээлдэг. Түүгээр ч барахгүй саяхан ГХЯ-ас огсон мэдээллээр, жилд дундажаар 300 орчим дипломат паспортууд олгодог гэх статистик мэдээг өгсөн билээ. Угтгаа бол нийт дипломат болон албан паспортийн тоо 36 орчим мянгид хүрсэн байгаа юм. Монгол Улсыг дайран онгөрдөг байхыг угтгасан шийг

ОРОН НУТАГ

Айлас нээлтийг байна

ГОВСҮМБЭР АЙМАГ

Зүүн бүсийн хөлбөмбөгчид
шилдгүүдээ тодруулна

Говьсүмбэр аймагт энэ сарын 21-нд Монголын хөлбөмбөгийн холбооны идэрчүүдийн U-15, U-17 наасны 2017 оны улсын аварга шалгаруулах тэмцээний урьдчилсан шат болох зүүн бүсийн аварга шалгаруулах тэмцэнээсээ. Тус тэмцээний нээлтэд Говьсүмбэр аймгийн Засаг даргын орлогч Ш.Биелгүмбэрэл, аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга Д.Содном, аймгийн Биеийн тамир, спортын газрын дарга МҮГДасгалжуулагч Л.Цэдэсцодном, Монголын хөлбөмбөгийн холбооны мэргэжилтэн, тэмцээний ерөнхий шүүгч Ч.Мягмарсүрэн нар оролцлоо. Говьсүмбэр аймаг сүүлийн жилийд биеийн тамир, спортын хөгжүүлэх, тэр дундаа хөлбөмбөгийн спортын хөгжүүлэхдээ ихэвхэн анхааран ажиллаж байгаагийн нэгэн тод жишээ нь тус тэмцээний аймагтаа хоёр дахь удаагаа зохион байгуулж байгаа явдал гэдгийг холбогдох хүмүүс онцлоглоо. Энэ удаагийн Зүүн бүсийн идэрчүүдийн аварга шалгаруулах тэмцээнд зургаан, аймгийн найман баг оролцож байгаа гэнэ. Тодруулбал, н.Гүнурсгал дасгалжуулагчтай Дорноговь аймгийн U-15, U-17 наасны ангилын баг тамирчид, Ц.Өсөхбаир дасгалжуулагчтай Сүхбаатар аймгийн U-15 наасны ангилын баг тамирчид, н.Батсхайхан дасгалжуулагчтай Өмнөговь аймгийн U-15 наасны баг тамирчид, О.Одбаар дасгалжуулагчтай Хэнтийн аймгийн U-15 наасны ангилын баг тамирчид, н.Маргад-Эрдэнэ дасгалжуулагчтай Дорнод аймгийн U-15 наасны баг тамирчид, Б.Буянтогтох дасгалжуулагчтай Говьсүмбэр аймгийн U-15, U-17 наасны баг тамирчдын аваргын төлөө орсөлдөж байгаа юм байна.

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ

50 хүүхдийн цэцэрлэгийн шавыг тавив

АНУ-ын Элчин сайдын яамны дэд консул Миколэр тэргүүтэй төлөөлгүүчид Америкийн Нэгдсэн Улсын Засгийн газрын буцалтгүй тусlamжийн хөрөнгө оруулалтгаа Замын-Үүд суманд баригдах 50 хүүхдийн цэцэрлэгийн шав тавих ёслолын арга хэмжээнд оролцохор Дорноговь аймагт албан алгычал хийжээ. Уг алжчалын хүрээнд аймгийн удирдлагуд төлөөлгүүчийг хүлээн авч уулзсан аж. Уулзлын үеэр аймгийн Засаг дарга Т.Энхтувшин Дорноговь аймгийн нийгэм, эдийн засгийн таницуулга болоод аймгийн тэргүүлэх чиглэлүүдийн талаарх мэдээллийг огч, хүүхэд багачуудын эрүүл, аюулгүй, эзлэгээний орчинд суралцах, амьдрах нохцэлийг бурдуулж байгаад талархал илэрхийлсэн байна. Цаашид хамтын ажиллагааны хүрээнд Америкийн Нэгдсэн Улсын нэг мужтай хамтын харицаа тогтоох, Дорноговь аймгийн багши, эмч нарын мэргэжил, ур чадварын дээшүүлэх, түршлага судлуулах, говийн усны хатуулгийг шүүх тоног төхөөрөмжийн асуудлыг шийдвэрлэх талаар харилцан санаал солилцлоо.

ӨВӨРХАНГАЙ АЙМАГ

Түргэн тусlamжийн жолооч нар сургалтад хамрагдлаа

Өвөрхангай аймгийн Эрүүл мэндийн газраас эрүүл мэндийн байгууллагуудын түргэн тусlamжийн жолооч нарт аливаа гамшиг ослсоо урьдчилан сэргийлэх, техникийн бэлэн байдлыг хангах зорилгоор “Гамшигийн үеийн бэлэн байдал, анхны тусlamж үзүүлэх” сэдэвт сургалтыг аймгийн Онцгой байдлын газартай хамтран зохион байгуулжээ. Сургалтад 19 сүмийн эрүүл мэндийн төвийн түргэн тусlamжийн 21 жолооч хамрагдлаа. Сургалтаар түргэн тусlamжийн авто машинын хэрэгслийн бүрэн бүтэн байдал, тээврийн хэрэгслийн аюулгүй байдал, зайншгүй байjal, багаж хэрэгсэл зэрэгт шалгалт хийж, унэлгээ, зөвлөгөө огсон байна. Мөн анхны тусlamж үзүүлэх техник, ач холбогдлын мэдлэгийг онол болон дадлага ажилд тулгуулран олгож, галын аюулгүй байдал, гол утгаар техникийн ажиллах чадварт сургалцаа. Сургалтын дараа түргэн тусlamжийн жолооч нарыг Бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвд урьдчилан сэргийлэх үзлэгт хамруулав.

СЭЛЭНГЭ АЙМАГ

Засаг дарга наарт үүрэг чиглэл өглөө

Аймгийн Засаг дарга III.Оргил Сүхбаатар сумын Засаг дарга Т.Гантулга болон тус сумын найман багийн Засаг дарга, үүрэг гүйцэтгэгчидтэй уулзлаа. Энэхүү уулзалт нь ирэх долдугаар сард Сүхбаатар сумын түүхт 80 жилийн ой болохтой холбогдуулан аймгийн төвийн орчин нохцлийг иргэд олон нийтийн оролцоотгоогоор сайжруулах, ард иргэдийг мэдээ мэдээллийн хангаж, хамтран бүтээлч ажил үйлчилгээг хийж хөрөгжүүлэхдээ чиглэгдээ. Аймгийн дарга орчин тойрмын тохиижилтэй соёлжилтийн ажлыг хог цэвэрлэгээнээс эхлүүлж, иргэдийн орошионд түшиглэсэн бүтээлч ажлуудыг хийж нь хамгаас чухал гэдгийг онцлов.

ЗАСАГ ДАРГА ЯРЬЖ БАЙНА

Тогсгол.

Түрүүч нь I нүүрт

Ер нь цагийн юм цагтаа байх нь их зөв байдаг юм байна гэх дүгнэлтэд хурээд байгаа. Намар эрт цас, хүйтэн хоёрт малын тарга тзвэрэрг тодорхой хэмжээнд чамбайрсан нь овэл, хаврыг даваахад нэмэр боллоогэжүүжэж байгаа. Өмнөх жилүүдэд оввол нь дулаахан, сайхан байснаа хавар нь цочир хүйтэрсний улмаас мал амархан мууддаг байсан. Энэ жилийн тухайд овволдээ хүйтэн, хавар дулаан байгаа нь маличд хийжээд мал төлөлтэд таатай байна.

-Ноолуураас орж ирэх орлогыг орон нутагтаа шингээж үлдэх тухайд та

үйлдвэрлэх нь бидний бас нэг зорилт. Мөдхөн зах зээлд “Архангайд үйлдвэрлэв” гэсэн шошиг бүхий ноос, ноолууран бүтээгдэхүүн худалдаалагдах болно гээгэгт итгэлтэй байгаа шуу. Тэгээд ч хамгийн олон малтай манай аймаг ингэж хөдлөхгүй юм бол хэн хөдлөх билээ. Энэ хаварт багтаж, арьс шир боловсруулдаг 20 цех оруулж иржээр төлөвлюөд байгаа. Өнгөрсөн жил нэхий 3000 төгрөг болж үнэ нь оссон. Түүний элдэж боловсруулаад машинши суудлын бүрээс хийн зах зээлд 50 мянган төгрөгөөр борлуулах жишигийн. Тиймээс бид үйлдвэржилтийг сумдаасаа эхлүүлээ гэж зориод байгаа хэрэг.

-Архангай улсаас татаас

Бааз суурь нь ч байна. Мал аж ахуйгаа эдийн засгийн эргэлтэд оруулж, малаас авах түүхий эдийг боловсруулан эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх тэр цагт татаасгүйгээр хөгжих нөхцөл бүрдэн гэж үзэж байгаа.

-Архангай аймаг сайхан, сайхан сангийн аж ахуйн уудын байсан. Эдүгээ та хөгжлийнхөө гарцыг мал аж ахуйд тулгуурласан үйлдвэржилт хэмээн тодорхойлж байна. Газар тариалан, мал аж ахуйг зэрэгцүүлэн хөгжүүлэх нь харин ч зөв хувилбар биш ү?

-Архангай бол хөдөө аж ахуйн аймаг. Тиймээс бид мал аж ахуйн салбарын

манайд Төвшрүүлэхийн САА, Хайрханы гурил, тэжээлийн үйлдвэр гэж байсан. Тариалангaa Өлзийт, Өгий нуур орчимд тарьдаг байсан. Газар тариалангийнхаяа бус нутгийг тогтоон Засгийн газраар батлуулсан. Ногтоотэйгүүр, мал оссон учраас бэлчээрийн хомсдол үүс, бэлчээрийн талхлагдад бий болж байна. Энэ бүхийг хуулийн хүрээнд зохицуулсаар ирсэн.

-Архангай брэнд бүтээгдэхүүн олонгой. Сүүн хурууд, цагаан тос Улаанбаатарт эрэлт ихэтийн дээр ондor үнээр борлогддог. Гэтэл малчид малын гаралтай түүхий эд зах зээлд үнэ хүрдэгтүй гэж

Г.МӨНХНАСАН:

АРХАНГАЙ АЙМГАА МАНАЙ

бүгд ямар арга хэмжээ авч байна вэ. Багцаагаар хэчинээн тони иоолуур малгын гар дээрээс татааж авах вэ?

-Мал тооллогоор 1.6 мянган ямаа тоологдсон. Ноолуурын үнэ ортгы боломжийн, гайгүй 87.5 мянган төгрөг байна. Тиймээс ноолуураас орж ирэх орлогыг орон нутагтаа шингээж үлдэх тухайд хэн бүхэн нэгийг бодож, мөнгөний угсралын хэмжээг нэмэгдүүлэх талаар малчид болон ноолуурын бизнес эрхлэгчдийн дунд сургалт зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. Эх оронч үзэл эндээс л эхлэх учиртай. Ирэх жилээс инос, ноолуур угтаах үйлдвэр байгуулахаар Засаг даргын үйл ажиллагааны хөтөлбөрт тусгагдсан. Үйлдвэр ашиглалтад орсноор ноосны түүхийгээр гадагшаа гардаг угсгал бүрэн зогсоно. Мөн угтааж боловсруулсан инос, ноолуураа утас болгож бүтээгдэхүүн

авдаг аймгуудын нэг байх аа. Эдийн засгийн чадавхи ямар байна?

-Татаас авдаг. Манайх 60 гаруй тэрбум төгрөгийн зардал гаргаж, 8.8 тэрбум төгрөгийг татварын орлогоос бурдудлдэг. Тиймээс цаг алдалгүй үйлдвэржилтэд шилжих нь чухал гэж үзсэн.

хөгжлийг нэгдүгээрт тавих нь зүй ёсны асуудал. Энэ нь газар тариаланг хаяж, устгана гэсэн уг бин. Таны хэлсэнчлэн зэрэгцүүлэн авч явна. Тариагаа тарьж, гурилаа үйлдвэрлэн дотоодынхоо хэрэгцээг хангах ёстой. Малынхаа тээжээлийг ч үйлдвэрлэн.

ҮНИЙН САНАЛ АВАХ УРИЛГА

Налайх дүүргийн Худалдан авах ажиллагааны алба нь сонгогдсон эрх бүхий тендert оролцогчдоос Налайх дүүргийн “7 дугаар хорооны Өвөршандын автозам дагуу тарих шинэс мод худалдан авах” –ыг нийлүүлэх тухай үнийн санал ирүүлэхийг урьж байна.

1. Үнийн саналын баримт бичгийг худалдан авах хүсэлтээ албан ёсоор гаргаж, эргэж төлгөдхгүй нөхцөлтэйгээр их бурдэл бурийг нь 50 000 /Тавин мянга/ төгрөгөөр худалдан авч болно. Тендерийн баримт бичгийн үнийг Төрийн сан банкны 100200455009 дансанд төлнө.
2. Үнийн саналыг 2017 оны 05 сарын 01-ны өдрийн 10:30 -аас өмнө доорх хаягаар ирүүлнэ.
3. Үнийн саналыг нээлтэд оролцох хүсэлтэй тендert оролцогчдыг байгуулсан 2017 оны 05 сарын 01-ны өдрийн 11:00-т ишсэн.

Дотоодын давуу эрх тооцохгүй.

Сонирхсон этгээд тендерийн баримт бичиг болон бусад тэдээллийг доорх хаягаар авч болно.

ҮНИЙН САНАЛ АВАХ УРИЛГА

Налайх дүүргийн Худалдан авах ажиллагааны алба нь сонгогдсон эрх бүхий тендert оролцогчдоos “г-Нийтийн эзэмшилийн ногоон байгууламжийг хамгаалах хашаа хийх зориулалтаар томор бэлдэц худалдан авах” –ыг нийлүүлэх тухай үнийн санал ирүүлэхийг урьж байна.

1. Үнийн саналын баримт бичгийг худалдан авах хүсэлтээ албан ёсоор гаргаж, эргэж төлгөдхгүй нөхцөлтэйгээр их бурдэл бурийг нь 50 000 /Тавин мянга/ төгрөгөөр худалдан авч болно. Тендерийн баримт бичгийн үнийг Төрийн сан банкны 100200455009 дансанд төлнө.
2. Үнийн саналыг 2017 оны 05 сарын 01-ны өдрийн 15:30 цагаас өмнө доорх хаягаар ирүүлнэ.
3. Үнийн саналыг нээлтэд оролцох хүсэлтэй тендert оролцогчдыг байгуулсан 2017 оны 05 сарын 01-ны өдрийн 16:00 цагт ишсэн.

Дотоодын давуу эрх тооцохгүй.

Сонирхсон этгээд тендерийн баримт бичиг болон бусад тэдээллийг доорх хаягаар авч болно.

Налайх дүүргийн 2 дугаар хороо Хуульчдын гудамж Тохижилт үйлчилгээний ОНӨААТҮГ-н байр Худалдан авах ажиллагааны алба,

Утас 70232788

Цахим хаяг: Badamtsetseg @nalaikh-tender.mn

ОРОН НУТАГ

ТААСГУЙГЭЭР ХӨГЖҮҮЛЭХ НЬ БАГИЙН ЗОРИЛГО

анхаарна. Ирэхарваннэгдүгээр сард Өвөрモンголд зохион байгуулагдах үзэсгэлэн худалдаанд оролцох бэлтгэл ажилд манай малчид хэдийнэ орсон. Архангайн брэнд бүтээгдэхүүн ганц ааруул хурууд ч биш байгалийн уран зургууд ч байх болно. Сайхан зурагнаас эхлээд гаргах зүйл олон байна. Байгаа хэвлэлий нь ч баялаг ихтэй. Харин түүнийгээ ашиглах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах тухайд хангалттай ажиллаж чаддаггүй. Тамирын гол зарим газарт ширгэж, Орхон голын эх рүү алт угаасан угаадас цутгаж буй. Та надтай санал нийлэх үү?

зүйл олон байна. Баигаа бүхнээ брэнд болгохын төлөө архангайчууд хичээж байгаа.
-Үзэсгэлэнт байгалиар аялай гэвэл хамгийн түрүүнд Архангайг зорьдог. Зам нь ч сайхан. Газрын -манайд алгтай танцхан газар байдаг. Манай газар нутагт долоон аж ахуйн нэгж лиценз эзэмшидэг. Урт нэртэй хуулийн үйлчлэлийн хүрээ багассанаас зарим газруудын лиценз нь сэргэж, эдүгээ

ашиглаж эхэлсэн байгаа. Өөрийн тань хэлж байгаа узэн л дээ. Засгийн газрын төвшинд санал хүргүүлж, Оюунхорол сайдаар ахлуулсан ажлын хэсэгт ирж, нөхцөл байдалтай танилцсан. УИХ-ын гишүүд, оворхангайхан ч ирсэн. Ний нуугүй ярихад Архангайгаас нэг жижигхэн л нөхөрлөл үйл ажиллагаа аймаг яах ёстой юм. Орон нутаг газар нутгаа нөхөн сэргээж авахын төлөө зутгэх болно. Энэ жилээ ашиглалт өнөөдөр дууссан л бол орон нутаг хэрэгцээндээ яаралтай авах байх болно. Асуудлыг ингэж шийдэх хэрэгтэй юм билээ. Тэгээд шийдвэр нь гарсан нөхцөлд орон нутаг яах вэ гэдэг зүйл яригдана.

яягуулдаг. Бусад нь бүгд овхрангайнхан. Хоёрдугаарт, Уул уурхай яам, Мэргэжлийн хяналтын газар, Байгаль орчин аялал жуулчлалын зам шиг зоршигийг шигсөн -Аялал жуулчлалаас та бүхэн багагүй ашиг хүртэж буй. Өнгөрсон зуны тухайд ашигтай ажиллаж чадсан у?

-Манайд байгаль орчин, ая-

боловхгүй гэж. Тийм боломж нөхцлүүд нь манай Цагаан нуур, Өгий нуурт байгаа юм.

-Аймгийн Засаг дарга бүр үйл ажиллагааныхаа хөтөлбөрийг гардигрэдээрээ хэлэлцүүлж, батгуулсан. Таны тухайд хожим “Мөнх-насан” гэж авторлогдаж үлдэх юу байна?

-Энэ дөрвөн жилд миний хийх ажлын цөм нь иргэд маань ажилтай орлоготой байхын зэрэгцээ Аархангай аймаг бизнес эрхлэгчдэд таатай байх нөхцлийг бүрдүүлэх явдал. Үүний тулд

дээр хэлсэнчлэн нэгдгүйгээрт үйлдвэржилт, хоёрдугаарт хүний хөгжил. Тиймээс бүх салбарт хүний хөгжлийг нэн тэргүүнд тавьж байгаа. Жишээлбэл, багш нартаа зориулж, “Багшийн хөгжил” гэдэгхөтөлбөрийг хэрэгжүүлж эхэлсэн. Сайн багшаас сайн шавь төрнө шүү дээ. Эрүүл мэндийн салбарын эмч ажилтнуудын мэдлэг чадварыг нь дээшлүүлэх нь ч бидний эн тэргүүний асуудал. Бизнес эрхлэгчдийг ч бодлогын гадна орхиогүй. Тэдэнд зориулсан сургалтуудыг байнга явуулж байгаа. Энэ боломжуудыг бий болгохын төлөө, иргэдээ татан оролцуулж гэмэн миний санаачилсан, эхлүүлсэн ажлын үр дүн гарна шүү дээ. Бид төсвөөс мөнгө гаргаад “Архангайд үйлдвэрлэв” гэдэг том худалдааны төв барихаар болсон. Энэ маань төр, хувийн хэвшил хамтарсан худалдааны төв байх юм. Баруун чиглэлийн авто замыг түшиглэн мөнгө олох боломж бидэнд байгаа. Үүнийг бид

МИЛОЛТ

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЛБАРТ НЭГЭН ШИНЭ ХУУДСЫГ НЭЭЛЭЭ

В.СУМБЯ

Улаанбаатар төмөр замын Аялал жуулчлалын товчоо, БНХАУ-ын Хөх хотын Төмөр замын олон улсын аялал жуулчлал, зар сурталчилгааны групп хоорондын жуулчин солилцох хамтын ажиллагааны нээлтийн ёслол Дорноговь аймгийн Замын-Үүд суманд болж, анхны өдрийн жуулчнаа хүлээн авлаа. Ёслолын үйл ажиллагаанд Дорноговь аймгийн ИТХ-ын дарга С.Түмэнбаяр, ГХЯ-ны Хөрш орнуудын газрын тутавдугаар нарийн бичгийн дарга О.Цэрэнд онцлог, УБТЗ-ын Дотоод аудит, хяналтын албаны дарга Ж.Пунцаг, Аялал жуулчлалын товчооны захирал Б.Хажидмаа, Замын-Үүд сумын Засаг дарга Н.Алдарбаяр нарын албаны хүмүүсээс гадна Эрээн хотын консул Л.Золзаян, Эрээн хотын дэд консул Д.Болд, Хөх хотын ачаа тээвэр хариуцсан дэд дарга Чуан Шао Цун, Хөх хот аялал жуулчлал зар сурталчилгаа хариуцсан дарга ЧАО Чөн нарын хүндтэй зочид төлөөлөгчдөөс гадна БНХАУ-ын 70 гаруй жуулчид, хэвлэл мэдээллийн ажилтнууд оролцсон юм.

хамгийн урт төмөр замтай аймаг. Энэ дагуу аялал жуулчлал хөгжвөл билдэнд ч, бус нутагт ч ашиг орлого нэмэгдэхэд нь ач холбогдолтой гэж харж байна” хэмээн онцлолоо. Улаанбаатар төмөр замын аялал жуулчлалын товчоо Хөх хотын Төмөр замын олон улсын аялал жуулчлал, зар сурталчилгааны группын энхэүү хамтын ажиллагааны хүрээнд манай улс ирэх арваннэгдүгээр

Өдрийн жуулчин солилцох хамтын ажиллагааны хурээнд Замын-Үүдэд хүрэлцэн ирсэн анхны 70 гаруй жуулчин тус сумын соёлын төвд болсон нээлтийн ёслолд оролцонхой дараа урлагийн тогтолт узэж, Монголын соёл уламжлалтай танилцаа. Харин үүний дараа “Жинчин” зочид буудлын ресторанд зочилж, монгол үндэсний хоол амталж, төмөр замын дэргэдэх “Ган зам” дэлгүүрээс бараа бутээгдэхүүн худалдан авлаа.

жуулчлал, зар сургалчилгааны групп, Улаанбаатар төмөр замын товчоо удаан хугацааны түрийн харилцаатай байсаар ирсэн. Гэхдээ омно нь манайх өдрийн жуулчин хүлээн авч байгаагүй. Энэ удаа эхлэлийг нь тавьж байна. Хөх хотын аялал жуулчлал, зар сургалчилгааны группын зүгээс адилхан төмөр замын байгууллага төдийгүй, төрийн оролцоотой аялал жуулчлалын үйлчилгээ явуулах байгууллага гэдэгт сэтгэл ханамжтай байгаагаа

бүтээгдэхүүн худалдан авлаа.

Албаны хүмүүсийн мэдээлж буйгаар, нэг жуулчин 200-300 тооны орлого оруулсан бөгөөд нэг одорт 70 жуулчин баатадаа 14 мянган юан, монгол мөнгөөр тооцвول 4.9 сая төгрөгийн орлого оруулжээ. Бараа бүтээгдэхүүний тухайд хагас боловсруулсан бүтээгдэхүүн, шоколад, архи, арсын эдлэл хамгийн эрэлттэй байсан аж. БНХАУ-ын жуулчид хил орчмын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэхийн тулд юун түрүүнд дэлгүүрийг өргөтгөж, бараа бүтээгдэхүүний нэр төрлийг олшруулах хэрэгтэй байгааг дурьдаж байлаа. Тухайлбал, Эрээн хотод амьдардаг нэгэн эмэгтэй гоо сайхны бүтээгдэхүүн худалдан авахыг хүссэн ч, тус дэлгүүрт байхгүй байсан гэнэ. Ямартай ч, утаагүй үйлдвэрлэл гэгддэг аялал жуулчлалын салбарт Улаанбаатар төмөр замын аялал жуулчлалын товчоо нэгэн шинэ хуудсыг нээлээ.

ЦАГ ҮЕ

ӨДРИЙН СУРВАЛЖЛАГА

ХАЯГДЛЫГ АЛТ БОЛГОСОН НӨХӨРЛӨЛҮҮД ТУРШЛАГА СОЛИЛЦОВ

Төгсгол.
Түрүүч нь I нүүрт

Айраг цэгээний модон сав, Аставагны тухайд зөвхөн голын усанд унаад уdsан улиас модоор л хийдэг тухай казах үндсний хувцсаар гангартсан Ж.Бадбас гүй хуучиллаа. Тэрээр “Голын усанд олон жил хэвтсэн унанги мodyг ухаж, ийм сав хийдэг юм. Нэг жилээс дээш хугацаагаар усанд байсан улиас мodyг л ашиглахгүй бол өөр төрлийн мод хагараад болдогтүй юм” гэлээ. Тус савны тухайд хэлбэр хэмжээнээс хамаараад үнэ нь 150-300 мянган төгрөгийн хооронд хэлбэлзэх ажээ.

Голын усанд унаад олон жил хэвтсэн, хаягдал мodyг тэрээр ийнхүү эсцийн бүтээгдхүүн болгон орлого олж байна. Мон ууланд хаягдсан аргал, янгир, бугын эврийг ашиглан хутга, хуйтай чинжаал урлаж, 45-80 мянган төгрөгөөр худалдаалж байлаа. Нийслэлгчүүд ч ихдэд сонирхон худалдан авч байсан юм. БОАЖ-ын сайд Д.Оюунхорол “Бугтын эврийг хулгайгаар хилээр гаргах тохиолдол их гардаг. Бид ирж долоо хонгоос бугын эврийг гадагшаа экспортлохыг таван жилээр хориглоохор төвлөрүүж байна. Ингэвэл бугын эвэр хулгайлых тохиолдол багасах байх гэж найдаж байгаа” гэж энэ үеэр онцоллоо.

“100 гр барагшун 15 мянган төгрөгийн үнэтэй”

Мон Ж.Бадбас гүй узэсгэлэнд 100 граммын савлагахаа бүхий барагшуны дэлгэсэн байх бөгөөд нээлэд эрэлтэй байгаа нь илт байв. Нэг хүний бүтэй жилийн хэрэглээг жижиг бөөрөнхий саванд савласан 100 грамм барагшун хангадаг төдийгүй узэсгэлэнд 15 мянган төгрөгөөр худалдаалгаж байлаа. Д.Оюунхорол сайд өөртөө хоёр савыг худалдан авсны зэрэгцээ “Барагшуныг түүгээд хил гаргах тохиолдол бий. Гэтэл Монгол Улсад тийм их хэмжэйний нөөц байхгүй. Баян-Өлгий, Говь-Алтай, Ховд аймагт л иөнөц байв. Үнээс жилд 2000 тонныг хил гаргачихвал бид өөрсдөө нөөцгүй болно. Тийм учраас БОАЖ-иас таван жилийн хугацаагаар барагшуныг гадагш гаргахыг хориглох шийдвэр гаргасан. Ингээд эсцийн бүтээгдхүүн гаргачихвал манай иргэдэд илүү ашигтай. Нөгөө талаар, 100 гр барагшун нэг хүний жилийн хэрэгцээ болдог. Манайхан ч барагшуныг ихээр хэрэглэдэг болсон. Монголын барагшун дэлхийн хамгийн ховор бүтээгдхүүн шуу дээ” хэмээлээ.

90 мянган төгрөгийн хаягдал мodyг хоёр сав төгрөг болгосон нөхөрлөл

Хэнтийн аймгийн Өмнөдэлгэр сумын “Тэнүүн” нөхөрлөлийн гишүүн Г.Батболд узэсгэлэнд гэрийн мод, бэзэг дурсгалын эдэлээ дэлгэжээ. Тэрээр ойн унанги мод ашиглан, гэрийн мodyг уламжлалт аргаар ширхэгийн дагуу цуулж хийдэг гэнэ. Ингэснээр маш бат бөх болдог төдийгүй Хэнтийн аймгийн бүхий л сумдын малчин, ард иргэд тус нөхөрлөөс бүтээгдхүүнүүг нь худалдан авдаг гэдгийг хэлээ. Хэнтийн аймагт ойн унанги мод нэг куб нь 30 мянган төгрөгөөр

худалдаалгагддаг бөгөөд иргэд ихэвчлэн түлээндээ хэрэглэдэг аж. Харин Г.Батболд болон түүний нөхөрлөлийнхөн 3-4 куб унанги мodyoor нэг гэрийн мод үйлдвэрлэж, хоёр сав төгрөгөөр худалдаалан ашиг орлого олж байна. Түүчинчэн, зөвхөн гэрийн мodyодын дээрээдээзгэхгүй хаягдсан жижиг мodyг ашиглан дарвуулж завь гэх мэд бэлэг дурсгалын эдлэл хийж, 200 хүртэлх мянган төгрөгөөр борлуулдаг ажээ. Г.Батболд “Ойн цэвэрлэгээгээр унанги мodyг түүж, ширхэгийнх нь дагуу цуулан гэрийн мodyо хийдэг учраас чанартай. Нэг гэрийн мodyг 10 хоногт хийх бол бэлэг дурсгалын эдлэлийг 3-4 хоногт бэлэн болгодог. Унанги мodyг ашиглахгүй л бол газартаа шингээчих учраас зөвхөн түлээнд биш, энэ мэтийн хэрэгтэй зүйлдээ ашиглсан нь бидэнд илүү ашигтай” гэсэн юм. Энэ мэтийн эх орныхоо онцог булан бүрээс байгаль дэлхийгээ хайрлан хамгаалдаг, эко системийнхээ төлөө сэтгэл зүрхээрээ нэгдсэн нөхөрлөлүүд ажил хөдөлмөр, дадлана туршилагаа нэг нэгэндээ дэлгэн үзүүлж, харишсан нэгнээсээ туршилагаа судаллаа. Ургаа мodyг огтолхогийгээр төлөө насан болон хатсан мод, хожуул, мочир гишүү, наач боргоойт ашиглан хичинэн олон төрлийн бүтээгдхүүнийн урлаж, амьдрал ахуйдаа хэрэглэх боломжтойг

Гэрэл зурагийн Г.АРГУУЖИН

асуудлаар санал бодюү хэлдэг, шийдвэр гаргахад оролцдог болж, зарим тухайлсан газар нутагт менежмент хийдэг болсон билээ. Үүний тод жишиэ бол улсын хэмжээнд нийт 1.629 нөхөрлөл, 1.200 гаруй байгаль орчны ТББ, 30 Орчны бүсийн зөвлөл, 21 Усны сав газрын захиргаа ажиллаж, ан агууруын 71 бүс нутаг, Улсын

гинжүүд энэ үеэр үйл ажиллагааг нь идэвхжүүлэхэд хууль эрх зүйн орчныг сайжруулахаас гадна санхүүгийн дэмжлэг чухал, малчин нөхөрлөлүүдтэй хоорондоо муудалцах асуудал гардаг учир ойн хил хязгаарыг тодорхой болгох шаардлага тутгарч байгааг салбарын яамандаа анхааруулаад амжлаа.

Байгаль орчны төргүүний ажилтан 13 төрөв

Байгаль хамгаалах нөхөрлөлийнхөн оөрсдийн омно тулгамдаж байгаа болон оолт амжилтаа хэлэлцэний дараа шагнал гардуулах ёслол болж, салбарын сайдын тушаалаар Байгаль орчны төргүүний ажилтан тэмдгээр 13 байгаль хамгаалач энгэрээцоодуулсаа. Байгаль орчны төргүүний шинэхэн ажилтуудыг танилцуулал, Сэлэнгэ аймгийн Цэхнэрмандал сүүмын “Бат” нөхөрлөлийн гишүүн Г.Доосой, Архангай аймгийн Цэнхэр сүүмын “Могохон” нөхөрлөлийн ахлагч Н.Даваахуу, Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр сүүмын “Хээнцийн Уул” нөхөрлөлийн ахлагч П.Гонгорбаатар, Сэлэнгэ аймгийн Ерөр сүүмын Бугант тосгоны “Их хөвч” нөхөрлөлийн ахлагч С.Эрдэнэсүүд, Мандал сүүмын “Уран байгаль” нөхөрлөлийн ахлагч Ч.Туяа, Зуунбүрэн сүүмын “Наригийн гол” нөхөрлөлийн ахлагч Б.Нэрэгүй, Сэлэнгэ аймгийн Зүүнбүрэн сүүмын “Баянбүрэн” нөхөрлөлийн ахлагч Д.Батцэнгэл, Баянгол сүүмын “Өндөр бургас” нөхөрлөлийн ахлагч Ч.Бямбасүрэн, Хүдэр сүүмын “Намуун байгаль” нөхөрлөлийн ахлагч Л.Жаргал, Алтанбулаг сүүмын “Гүмэн гашуу” нөхөрлөлийн ахлагч Д.Дэлгэрмаа, Баян-Өлгий аймгийн Бугат сүүмын “Архар” нөхөрлөлийн ахлагч Т.Аиджек, Завхан аймгийн Их-Уул сүүмын “Дэвшил” нөхөрлөлийн ахлагч Р.Батцэнгэл, Тус аймгийн Тэлмэн сүүмын “Асгат” нөхөрлөлийн ахлагч Б.Пунцаг-Эндон нар байсан юм. Түүнээс гадна байгаль хамгаалах үйлсээрээ бүсдэгдэг манайлласан нөхөрлөлийн гишүүдийн 20 гишүүнийг Байгаль орчн, аялж жуулчлалын яамны жуух бичгээр шагнаасан юм.

...БОАЖ-ын сайд Д.Оюунхорол “Байгалийн нөөцийн хамтын менежмент бий болсноор Орчны бүсийн зөвлөл, төрийн бус байгууллагууд, усны сав газрын захиргаа, нутгийн иргэдийн нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж зэрэг иргэдийн төлөөлөл бүхий байгууллагууд, байгалийн нөөцийн асуудлаар санал болдоо хэлдэг, шийдвэр гаргахад оролцдог болж, зарим тухайлсан газар нутагт менежмент хийдэг болсон билээ. Үүний тод жишиэ бол улсын хэмжээнд нийт 1.629 нөхөрлөл, 1.200 гаруй байгаль орчны ТББ, 30 Орчны бүсийн зөвлөл, 21 Усны сав газрын захиргаа ажиллаж, ан агууруын 71 бүс нутаг, Улсын

орчны хамгаалах асуудлаар алдаа гаргасан улс орнууд ямар сүйрэл, хохирол амсдагийг бусдын бэлэн жишээ бидэнд бэлэхэн харуулж байгаа. Тэдний алдааг давтас эрх бидэнд байхгүй. Хэрэвээ давтвас үр хүхэрд, хойч үе маань биднийн оршохгүй. Бид хойч үедээ зөвхөн бүтэн эх орон л хүлээнгэн огог үргэжтэй. Бүтэн эх орон гэдгийг бий хил хязгаар хүртэлх талбайн хэмжээг хэлсэнгүй. Хүн бүр эрүүл энх амьдрах орчин бүхий агаар, газар, ус, хүрээлэн буй орчин гээд байгаль дэлхийгээ бүтнээр нь хойч уедээ, ирээдүйдээ үлдээх ёстай юм. “Бид эх дэлхийгээ овог дээдэсээсээ өвлөж аваагүй, харин үр хүүхдээсээ зөвлэж байгаа” гэсэн эртний мэргэдийн уг, чухамдаа энэ утгыг илрэхийлж байгаа гэдэгтэй Та бүхэн санал нийлийн гээгэйт эргэлзэхгүй байна. Тийм учраас л бид бусдын алдаанаас сургамж авах хэрэгтэй. Юуг, ялж хийвэлт алдааг давтаж гүйцэтгэх ахиж дэвшилд хүрч болох вэ гэдгээ энэ чуулганаар давхар ярилцыа” гээд хойч үедээ бүрэн бүтэн байгальтай ус орон хүлээнгэж огог ёстай гэдгийг онцолсон юм. Харин БОАЖ-ын сайд Д.Оюунхорол нар нээж уг хэлээ. Ерөнхий сайд “Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны болон бусад олон хотолборт тусгасан байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн нөхөрлөл, шийдвэр гаргахад оролцдог болж, зарим тухайлсан газар нутагт хамгаалах асуудлаар санал болдоо хэлдэг, шийдвэр гаргахад оролцдог болж, зарим тухайлсан газар нутагт менежмент хийдэг болсон билээ. Үүний тод жишиэ бол улсын хэмжээнд нийт 1.629 нөхөрлөл, 1.200 гаруй байгаль орчны ТББ, 30 Орчны бүсийн зөвлөл, 21 Усны сав газрын захиргаа ажиллаж, ан агууруын 71 бүс нутаг, Улсын

орчны хамгаалах асуудлаар алдаа гаргасан улс орнууд ямар сүйрэл, хохирол амсдагийг бусдын бэлэн жишээ бидэнд бэлэхэн харуулж байгаа. Тэдний алдааг давтас үр хүхэрд, хойч үе маань биднийн оршохгүй. Бид хойч үедээ зөвхөн бүтэн эх орон л хүлээнгэн огог үргэжтэй. Бүтэн эх орон гэдгийг бий хил хязгаар хүртэлх талбайн хэмжээг хэлсэнгүй. Хүн бүр эрүүл энх амьдрах орчин бүхий агаар, газар, ус, хүрээлэн буй орчин гээд байгаль дэлхийгээ бүтнээр нь хойч уедээ, ирээдүйдээ үлдээх ёстай юм. “Бид эх дэлхийгээ овог дээдэсээсээ өвлөж аваагүй, харин үр хүүхдээсээ зөвлэж байгаа” гээд хойч үедээ бүрэн бүтэн байгальтай ус орон хүлээнгэж огог ёстай гэдгийг онцолсон юм. Харин БОАЖ-ын сайд Д.Оюунхорол нар “Байгалийн нөөцийн хамтын менежмент бий болсноор Орчны бүсийн зөвлөл, төрийн бус байгууллагууд, усны сав газрын захиргаа, нутгийн иргэдийн нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж зэрэг иргэдийн төлөөлөл бүхий байгаль дэлхийгээ бүтнээр нь хойч уедээ, ирээдүйдээ үлдээх ёстай юм. “Бид эх дэлхийгээ овог дээдэсээсээ өвлөж аваагүй, харин үр хүүхдээсээ зөвлэж байгаа” гээд хойч үедээ бүрэн бүтэн байгальтай ус орон хүлээнгэж огог ёстай гэдгийг онцолсон юм. Харин БОАЖ-ын сайд Д.Оюунхорол нар “Байгалийн нөөцийн хамтын менежмент бий болсноор Орчны бүсийн зөвлөл, төрийн бус байгууллагууд, усны сав газрын захиргаа, нутгийн иргэдийн нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж зэрэг иргэдийн төлөөлөл бүхий байгаль дэлхийгээ бүтнээр нь хойч уедээ, ирээдүйдээ үлдээх ёстай юм. “Бид эх дэлхийгээ овог дээдэсээсээ өвлөж аваагүй, харин үр хүүхдээсээ зөвлэж байгаа” гээд хойч үедээ бүрэн бүтэн байгальтай ус орон хүлээнгэж огог ёстай гэдгийг онцолсон юм. Харин БОАЖ-ын сайд Д.Оюунхорол нар “Байгалийн нөөцийн хамтын менежмент бий болсноор Орчны бүсийн зөвлөл, төрийн бус байгууллагууд, усны сав газрын захиргаа, нутгийн иргэдийн нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж зэрэг иргэдийн төлөөлөл бүхий байгаль дэлхийгээ бүтнээр нь хойч уедээ, ирээдүйдээ үлдээх ёстай юм. “Бид эх дэлхийгээ овог дээдэсээсээ өвлөж аваагүй, харин үр хүүхдээсээ зөвлэж байгаа” гээд хойч үедээ бүрэн бүтэн байгальтай ус орон хүлээнгэж огог ёстай гэдгийг онцолсон юм. Харин БОАЖ-ын сайд Д.Оюунхорол нар “Байгалийн нөөцийн хамтын менежмент бий болсноор Орчны бүсийн зөвлөл, төрийн бус байгууллагууд, усны сав газрын захиргаа, нутгийн иргэдийн нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж зэрэг иргэдийн төлөөлөл бүхий байгаль дэлхийгээ бүтнээр нь хойч уедээ, ирээдүйдээ үлдээх ёстай юм. “Бид эх дэлхийгээ овог дээдэсээсээ өвлөж аваагүй, харин үр хүүхдээсээ зөвлэж байгаа” гээд хойч үедээ бүрэн бүтэн байгальтай ус орон хүлээнгэж огог ёстай гэдгийг онцолсон юм. Харин БОАЖ-ын сайд Д.Оюунхорол нар “Байгалийн нөөцийн хамтын менежмент бий болсноор Орчны бүсийн зөвлөл, төрийн бус байгууллагууд, усны сав газрын захиргаа, нутгийн иргэдийн нөхөрлөл, аж ахуйн нэгж зэрэг иргэдийн төлөөлөл бүхий бай